

POSTANOWIENIE

20 marca 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Adam Doliwa

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 20 marca 2025 r. w Warszawie
zażalenia C. spółki jawnej w B.
na wyrok Sądu Okręgowego w Bydgoszczy
z 11 lipca 2024 r., II Ca 832/23,
w sprawie z powództwa M.K.
przeciwko C. spółce jawnej w B.
o zapłatę,

**uchyla zaskarżony wyrok i pozostawia rozstrzygnięcie
o kosztach postępowania zażaleniowego w orzeczeniu
kończącym postępowanie w sprawie.**

(K.W.)

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 11 lipca 2024 r. Sąd Okręgowy w Bydgoszczy uchylił wyrok Sądu Rejonowego w Bydgoszczy z 9 czerwca 2023 r. w sprawie o zapłatę z powództwa M.K. przeciwko C. spółce jawnej w B.

W ocenie Sądu Okręgowego dokonane przez Sąd Rejonowy ustalenia nie odnoszą się do wszystkich kwestii istotnych dla rozstrzygnięcia, co uniemożliwia ocenę zasadności roszczenia powódki. Sąd Okręgowy zwrócił uwagę, że u podstaw wyroku Sądu Rejonowego legło przekonanie, że powódka nie udowodniła szeregu okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy. Podniósł także, że Sąd Rejonowy pominął dowód z opinii innego biegłego, mimo że

przeprowadzony dowód z pisemnej i ustnej opinii biegłej I.P. – w świetle składanych przez powódkę zastrzeżeń do opinii – nie wyjaśniał wszystkich spornych kwestii. Zdaniem Sądu Okręgowego zaskarżony wyrok został wydany w oparciu o niepełny i częściowo błędnie ustalony stan faktyczny, co stanowi o nierozpoznaniu istoty sprawy przez Sąd Rejonowy.

Pozwana wniosła zażalenie, w którym zaskarżyła wyrok Sądu Okręgowego w całości oraz wniosła o jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania. Zarzuciła mu naruszenie art. 386 § 4 k.p.c. przez jego wadliwe zastosowanie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W sytuacji, w której sąd drugiej instancji uchyla wyrok wydany przez sąd pierwszej instancji ze względu na nierozpoznanie istoty sprawy, Sąd Najwyższy, rozpoznając zażalenie złożone na podstawie art. 394¹ § 1¹ k.p.c., bada, czy sąd drugiej instancji prawidłowo zastosował art. 386 § 4 k.p.c., tj. czy okoliczności sprawy, przy uwzględnieniu merytorycznego stanowiska sądu drugiej instancji, mieszczą się w kręgu sytuacji odpowiadających nierozpoznaniu istoty sprawy. Poza zakresem oceny pozostaje natomiast prawidłowość stanowiska co do *meritum* wyrażonego przez sąd drugiej instancji (por. postanowienia SN: z 7 listopada 2012 r., IV CZ 147/12, OSNC 2013, nr 3, poz. 41; z 28 listopada 2012 r., III CZ 77/12, OSNC 2013, nr 4, poz. 54; i z 17 stycznia 2013 r., III CZ 2/13).

W świetle ugruntowanego orzecnictwa Sądu Najwyższego, do nierozpoznania istoty sprawy dochodzi wtedy, gdy sąd pierwszej instancji nie odnosi się do tego, co było przedmiotem sprawy lub nie zbada materialnej podstawy żądania, wychodząc z błędnego założenia, że istnieje przeszkoda unicestwiająca roszczenie, albo wykluczająca jego skuteczne dochodzenie (por. wyroki SN z 9 stycznia 1936 r., C 1839/36, Zb. Orz. 1936, poz. 315; i z 23 września 1998 r., II CKN 897/97, OSNC 1999, nr 1, poz. 22; oraz postanowienia SN: z 10 stycznia 2013 r., IV CZ 170/12; z 14 lutego 2013 r., II CZ 188/12; z 3 lutego 2017 r., II CZ 146/17; z 13 października 2017 r., I CZ 90/17; z 21 lutego 2024 r., III CZ 240/23; z 28 października 2024 r., III CZ 180/24).

Wbrew stanowisku Sądu Okręgowego, przesłanka ta – w przeciwieństwie do określonej w art. 386 § 4 *in fine* k.p.c. – nie dotyczy sytuacji, w której błąd sądu pierwszej instancji lokuje się w sferze faktów i dowodów.

Jak wielokrotnie wskazywano w judykaturze, nierozpoznanie istoty sprawy nie wiąże się z wadliwą – w ocenie sądu odwoławczego – oceną dowodów lub zaniechaniem dokonania przez sąd pierwszej instancji określonych ustaleń faktycznych i to także wtedy, gdy ustalenia te – w ocenie sądu drugiej instancji – są konieczne do rozstrzygnięcia sprawy, a ich zakres jest znaczny. W przyjętym w k.p.c. modelu apelacji pełnej sąd drugiej instancji dysponuje kompetencjami rozpoznawczymi na równi z sądem pierwszej instancji (por. uchwałę składu siedmiu sędziów SN z 31 stycznia 2008 r., III CZP 49/07, OSNC 2008 r., nr 6, poz. 55). Nie ma zatem przeszkód, aby sąd drugiej instancji, dostrzegłszy mankamenty w ocenie dowodów i ustaleniach faktycznych, samodzielnie je skorygował.

W tym stanie rzeczy jedynie ubocznie należało podnieść, że prowadzenie postępowania dowodowego przez sąd drugiej instancji, nawet w znacznym zakresie, i dokonanie na jego podstawie samodzielnych ustaleń faktycznych, nie prowadzi do naruszenia konstytucyjnego prawa do zaskarżenia orzeczeń wydanych w pierwszej instancji (art. 78 Konstytucji), jak również dwuinstancyjnego modelu postępowania sądowego, statutowanego w art. 176 ust. 1 Konstytucji (por. wyrok TK z 11 marca 2003 r., SK 8/02, OTK-A 2003, nr 3, poz. 20 i postanowienia TK: z 9 listopada 2010 r., Ts 49/10, OTK-B 2011, nr 1, poz. 90; i z 6 października 2015 r., Ts 52/14, OTK-B 2015, nr 5, poz. 446).

W konkluzji zarzut naruszenia art. 386 § 4 k.p.c. należało uznać za zasadny. Z tych względów, na podstawie art. 398¹⁵ § 1 w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

(K.W.)

[a.ł]

